Moderna Museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting adress
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

Dnr MM 2026/124

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia e-post: li.spn@regeringskansliet.se
Diarienummer: LI2026/01339
Remissvar

Moderna Museet remissvar över promemorian ”Ändring av detaljplaner”

Moderna Museet tillstyrker promemorian med vissa reservationer.

Stockholm den 2026-10-20

…….
Tone Hansen
Överintendent, Moderna Museet

Detta yttrande har beslutats av överintendent Tone Hansen efter föredragning av tf avdelningschef Jessica Segerlund. Ärendet har beretts av strategisk utredare Kristina Westlin.

Moderna Museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting adress
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

Remissvar över promemorian ”Ändring av detaljplaner”

Moderna Museet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på remissen av promemorian *Ändring av detaljplaner.*

Moderna Museet yttrar sig över remissen utifrån myndighetens ansvar att verka för måluppfyllelsen av det nationella mål som riksdagen fastställt för arkitektur, formgivning och design (*Politik för gestaltad livsmiljö*, Prop. 2017/18:110) och dess nya riktning beskriven i regeringens skrivelse *Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design* (Skr. 2025/26:163). Vidare grundas yttrandet på att verka för att det nationella mål för stadsutveckling som regeringen fastställt genom skrivelsen *Ny strategi för levande och trygga städer* (Skr. 2024/25:96) uppnås.

Moderna Museet anser att förslaget berör frågor kopplade till politikområdet *Gestaltad livsmiljö* och till *Ny strategi för levande och trygga städer*.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen föreslår ett tydligare och förenklat regelverk för ändring av detaljplaner och bättre förutsättningar för en moderniserad och digitaliserad samhällsbyggnadsprocess. Huvudförslaget är att en detaljplan ska ändras genom att den ersätts av en ny detaljplan. I samband med detta föreslås en förenklad prövning och ett förenklat detaljplaneförfarande. Förenklingen avser dels bestämmelser som förs över till den nya detaljplanen utan ändring, men möjliggör även begränsade förändringar eller anpassningar och preciseringar. Förslaget innebär att äldre detaljplaner i samband med ändring kan föras över till dagens digitala system.

Moderna museets synpunkter

Samhället förändras och digitaliseras i allt snabbare takt och den fysiska samhällsplaneringen behöver följa med i utvecklingen. Därför stödjer Moderna Museet promemorian för ett tydligare och effektivare regelverk. Samtidigt finns vissa risker kopplade till förändringsförslagen. Det är till exempel avgörande att digitaliseringen sker med stor noggrannhet, för att detaljplaners ursprungliga syfte, intentioner och värdebärande bestämmelser inte ska gå förlorade i överföringen. Likaså är konsekvenserna av mindre ändringar viktiga att beakta, liksom avgränsningen av berörda sakägare.

Övergripande synpunkter

Moderna Museet vill lyfta vikten av att berörda aktörer i regelförenklingsprocessen verkar för att de nationella målen för arkitektur, formgivning och design samt stadsutveckling eftersträvas. Båda målen bör beaktas i det fortsatta arbetet med förslaget.

Politik för gestaltad livsmiljö betonar särskilt betydelsen av att alla ska ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön och att hållbarhet och kvalitet inte ska underställas

Moderna Museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting adress
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

kortsiktiga ekonomiska överväganden. Vidare betonas att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas, samt att miljöer ska gestaltas för att vara tillgängliga för alla, liksom att det offentliga agerar förebildligt. *Ny strategi för levande och trygga städer* lyfter bland annat digitaliseringen som ett fokusområde i arbetet med levande, trygga och robusta livsmiljöer. Moderna Museet anser att dessa perspektiv bör ges tydlig betydelse i utvecklingen av regelverket för ändring och digitalisering av detaljplaner.

Specifika synpunkter

Moderna Museet stödjer promemorian i det att det finns ett behov av ett tydligare och effektivare regelverk för ändring av detaljplaner. Vidare menar Moderna Museet att en ökad digitalisering inom samhällsplaneringssektorn skapar förutsättningar för hållbar utveckling genom samordning och mätbarhet av data, en större tydlighet och ökad rättssäkerhet. Moderna Museet ser emellertid risker kopplade till förändringsförslagen som behöver adresseras. Dessa beskrivs nedan.

Staten ska verka som förebild för planeringen av en omsorgsfull gestaltad livsmiljö. Moderna Museet ser bland annat en risk med att en effektivare process för ändring av detaljplan kan leda till att nya eller ändrade användningsmöjligheter inte analyseras och konsekvensbeskrivs i tillräcklig utsträckning. Det är därför viktigt att lagstiftningen ger stöd i arbetet med att säkerställa detaljplaners befintliga kvaliteter och värden. När regelverk och processer förenklas och digitaliseras är det angeläget att effektiviseringen sker med hållbarhet och kvalitet i fokus.

Under rubriken *Konsekvenser för enskilda* anges att samrådet i det förenklade förfarandet endast ska ske med de närmast berörda. I författningskommentaren framgår samtidigt att användningsbestämmelser kan ändras, läggas till och tas bort, så länge syftet med planen inte motverkas. Som exempel nämns att ett område för bostäder ska kunna få en mindre butik, vårdcentral eller förskola. Vidare att en skola ska kunna möjliggöras i ett område för kontor och att radhus skulle kunna möjliggöras i ett område som är begränsat till friliggande villor. Moderna Museet vill lyfta risken med en alltför begränsad samrådskrets, särskilt när en förändrad användning kan få konsekvenser utanför själva planområdet. Det är därför angeläget att det tydliggörs hur begreppet *närmast berörda* ska tolkas. Likaså att hänsyn tas till aktörer och fastigheter utanför planområdet när en förändring exempelvis kan medföra ökade trafikrörelser, buller från transporter, störningar från verksamheter eller tillkommande belysning. Detta är särskilt relevant vid etablering av förskolor, skolor, vårdcentraler och butiker.

Moderna Museet vill särskilt lyfta risken att överföringen av äldre planbestämmelser till nya digitala format kan påverka tolkningen av bestämmelsernas innebörd och därmed få negativa konsekvenser för befintlig bebyggelse och kulturhistoriska värden. Promemorian lyfter att äldre detaljplaner kan behöva tolkas och att planbestämmelser kan behöva anpassas och preciseras vid digital överföring. Moderna Museet framhåller att det är viktigt att digitaliseringen sker med stor noggrannhet och att planens ursprungliga syfte, intentioner och värdebärande bestämmelser kan följas och förstås även efter överföringen. Digitaliseringen bör inte innebära att kulturhistoriska, arkitektoniska eller

Moderna Museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting adress
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

byggnadsanknutna konstnärliga värden går förlorade genom förändrad tolkning eller minskad tydlighet. Det vore därför önskvärt med ett tillägg som preciserar vilka avvägningar som ska göras i samband med sådan tolkning.

Moderna Museet vill även lyfta vikten av att tillgänglighet och universell utformning beaktas vid ändring av detaljplaner. Förändrad användning av en plats kan påverka förutsättningarna för tillgänglighet, både faktisk och upplevd, inom planområdet såväl som i dess omgivning.

För att skapa ett tryggt och robust samhälle kan det vara nödvändigt att sekretessbelägga viss information i digitaliseringsprocessen, exempelvis uppgifter om känslig infrastruktur, bebyggelse och platser. Former och rutiner för vilken information som kan göras digitalt tillgänglig och vilken information som behöver skyddas eller sekretessbeläggas kan behöva utvecklas parallellt med digitaliseringen.

Moderna Museet vill slutligen framhålla vikten av att förslag på regelförenklingar också bör främja omställning och ett långsiktigt hållbart byggande, där förvaltning och utveckling av den befintliga bebyggelsen med dess kulturhistoriska värden, samt återbruk och cirkulära lösningar ges ett större utrymme.

Moderna Museet har inga övriga synpunkter på remissen.